

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR

3580 TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Telefon: 49/542-006 Fax: 49/542-010, www.dkk.tiszaujvaros.hu e-mail: konyvtar@tujvaros.hu

A Minőségirányítási kézikönyv 29. sz. mellélete

BENCHMARKING ELEMZÉSEK

2012 - 2015

Készült: 2016. július 15.

KÉSZÍTETTE: Teljesítményértékelési munkacsoport	ELLENŐRIZTE: Minőségirányítási Tanács	JÓVÁHAGYTA: Tompáné Mészáros Hedvig könyvtárvezető
--	--	--

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS, SZÉCHENYI U. 37.

Teljesítménymérés, értékelés a Hamvas Béla Városi Könyvtárban

1. A teljesítménymérés célja

A teljesítménymutatók meghatározása a könyvtár szempontjából fontos eszköze annak, milyen mértékben sikerült az elérni kívánt minőséget megközelíteni.

A teljesítménymérés legfontosabb területei:

- Felhasználjuk munkafolyamataink hatékonyságának mérésére, javítására. Lényeges eleme a teljesítménymérésnek, hogy eredményeinket összevessük saját időben korábbi eredményeinkkel, illetve más szervezetek eredményeivel.
- A partnerek elégedettségének és elvárásainak vizsgálati eredményei beépülnek mindennapi munkánkba.
- Az intézmény társadalmi megítélésének mérése elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy reális képet kapjunk arról, hogy milyen kép él rólunk környezetünkben.

A teljesítménymérés az önértékelés alapvető eszköze, amely a mérések, a kapott eredmények elemzésén, a következtetések alapján elvégzett javításokon alapszik. Célunk az, hogy döntéseink a minőség folyamatos fejlesztése érdekében megalapozottak legyenek és ne megérzéseken, feltételezéseken, hanem tényeken alapuljanak.

Ebben a dokumentumban a munkafolyamataink hatékonyságának méréséről számolunk be, illetve elemezzük a kapott eredményeket.

2. Mérés, adatgyűjtés

Statisztikai adataink mérése és rögzítése egyrésztől adatgyűjtő lapokon történik, másrésztől törekszünk arra, hogy minél több adatunk származzon integrált könyvtári rendszerünkben. Ez utóbbiból az adatgyűjtés szabályait a Statisztikai adatok lekérdezési szabályzata tartalmazza. Igyekszünk minimalizálni a kézi adatgyűjtést.

Az adatgyűjtő lapok bevezetése előtt az érintett munkatársaknak tájékoztatókat tartottunk, megbeszéltük a feladatot. A mérésekben valamennyi szervezeti egység részt vesz.

Terület	Rendszeresség	Módszer/forrás
állományadatok	negyedévi	csoportos leltárkönyvek, Aleph 500 lekérdezés
használói adatok	negyedévi	Aleph500 lekérdezés
kölcsönzési adatok	havi	Aleph500 lekérdezés
könyvtárközi kölcsönzés	havi	könyvtárközi kölcsönzés nyilvántartás
szolgáltatások helyben használata	napi	mérés, adatgyűjtő lapok
távhasználati adatok 1. (telefon, fax, e-mail)	napi	mérés, adatgyűjtő lapok
távhasználati adatok 2. (Webopac, honlap)	havi	Aleph500 lekérdezés, StatSector lekérdezés
közösségi oldal	havi	mérés, adatgyűjtő lapok
rendezvények	alkalmanként	mérés, adatgyűjtő lapok

Összegyűjtött vagy lekérdezett statisztikai adatainkat a Könyvtári statisztika c. Excel dokumentumban rögzítjük havonta, ill. negyedévente a fenti táblázat szerinti gyakorisággal. A folyamatosan vezetett táblázatban szerepelnek a központi könyvtár részlegei és a 2 fiókkönyvtár adatai mellett a rendezvények adatai is. A táblázat megkönnyíti az év közben a teljesítmény folyamatos nyomon követését és év végén szolgáltatandó adatok automatikus összesítését.

3. A könyvtárban alkalmazott teljesítménymutatók

A mutatók alkalmasak arra, hogy mérjék a különböző munkafolyamatok hatékonyságát, valamint a használókhoz közvetlenül kapcsolódó szolgáltatásokat. Egyes mutatók folyamatszabályozási rendszerünkbe ellenőrző pontként épültek be. Benchmarking elemzésre alkalmas mutatók:

- Könyvtárral való ellátottság
- Alapterületi ellátottság

- Tárolási index
- Számítógép-ellátottság
- Internetellátottság
- Beszerzéssel való ellátottság
- A dokumentum-beszerzés gyorsasága
- Könyvtárossal való ellátottság
- A könyvtárosok munkaterhelése
- Olvasóarány
- A könyvtárhasználat népszerűsége (személyes használat)
- A könyvtárhasználat népszerűsége 2 (távhasználat)
- A dokumentumhasználat népszerűsége
- Az állomány használata
- Az állomány kopása
- A könyvtárközi kölcsönzések aránya
- A könyvtárközi kölcsönzés hatékonysága
- Gyermekarány
- Gyermekolvasó-arány
- Beszerzési kvóta
- Dokumentumellátottság
- A helyben használat intenzitása
- A kölcsönzési állomány forgási sebessége
- A kölcsönzés népszerűsége
- A kölcsönzési állomány népszerűsége

További, a fenntartó felé benyújtott mutatók:

- Napi személyes használó
- Napi távhasználók száma
- Napi kölcsönzők száma
- Napi kölcsönzött dokumentumok száma
- Napi helyben használt dokumentumok száma

- 1 használó által kölcsönzött dokumentumok száma évente
- Napi 1 használó által kölcsönzött dokumentumok száma
- Napi 1 használó által helyben használt dokumentumok száma
- 1 lakosra jutó dokumentum beszerzés értéke
- 1 lakosra jutó dokumentum beszerzés (db)
- 1 használóra jutó dokumentum beszerzés értéke
- 1 használóra jutó dokumentum beszerzés (db)

4. A teljesítménymutatók megállapítása

A teljesítményértékelés statisztikai adatokra épül, de másként rendezett, viszonyított módon. A statisztikai adatok mennyiségi megközelítésre alkalmasak, a teljesítmény mutatószámok pedig a minőség fokának megítélésében játszanak szerepet.

A teljesítménymutatók az összefüggések, okok és következmények mélyebb elemzésének objektív eszközei.

A teljesítménymutatókat „normaként” előre meghatározni nem lehet, de nem is érdemes, mivel számtalan befolyásoló tényező módosíthatja azokat az adott időszakban. Teljesítménymutatóink a Teljesítménymutatók a magyar könyvtári rendszerben : Ajánlás a könyvtári teljesítménymutatók alkalmazására az MSZ ISO 11620:2000 szabvány alapján és a Könyvtári intézet honlapján található A magyarországi könyvtárak statisztikai adatai című adatbázis (<http://ki.oszk.hu/content/magyarorszagi-konyvtarak-statisztikai-adatai>) felhasználásával készülnek. További saját teljesítménymutatókat tartalmaz a fenntartónak szóló beszámolóink mind az állományra mind a használatra vonatkozóan.

5. Teljesítménymutatóink elemzése

A teljesítménymutatók elemzésével bizonyíthatjuk a fenntartó felé Éves munkajelentés- és teljesítményértékelés című beszámolóinkban, hogy hatékonyan gazdálkodtunk az erőforrásainkkal, a forrásokat optimálisan használtuk fel, a kitűzött feladatokat eredményesen elvégeztük a könyvtári közszolgáltatások biztosítása területén.

Fontos segítője a teljesítményértékelés továbbá a stratégiai döntések meghozatalának, a forráselosztás meghatározásának, a prioritások felállításának.

A használó felé bizonyíthatjuk, hogy a szolgáltatásokat hatékonyan működtettük annak érdekében, hogy partnereink igényeit minél jobban kielégíthessük.

A munkatársakra alkalmazott teljesítményértékelés kifejezetten a szolgáltatásra vonatkozik, amellyel a munkatársak produktivitását mérjük.

Jelenleg használt Teljesítménymutatók c. Excel-táblázatunkban 2012-től rögzítjük év végi adatainkat és teljesítménymutatóinkat. Kimutatást, majd az elemzést megkönnyítő diagramokat készítünk, amelyen jól nyomon követhetőek a változások, tendenciák.

Az adatok összegzése után a Teljesítményértékelő munkacsoport feladata a teljesítménymutatók benchmarking, elemző-összehasonlító vizsgálata és az eredményeket összegző tanulmány elkészítése.

Ebben a könyvtár tevékenységének hatékonyságát viszonyítjuk az előző évek saját, illetve más könyvtárak eredményeihez. Nagyon óvatosan kell bánni a más, bár hasonló típusú és nagyságrendű könyvtárakkal való összehasonlításnál, mivel legtöbbször nem ismerjük az eredményeiket befolyásoló sajátos körülményeket.

Megyénkben négy olyan könyvtár van, amely hasonló nagyságrendű településen működik. Az összehasonlítás szövegében ezek átlagos értékét nevezzük a mi szempontunkból megyei átlagértéknek, míg az ország 16-17 ezer lakosú városi könyvtárai adatainak, mutatóinak átlagát, országos átlagértéknek.

Mivel ezekre a más könyvtárakkal történő összehasonlító elemzésekre csak az adatbázis Könyvtári Intézet honlapján történő megjelentetése után kerülhet sor, a fenntartónak készülő teljesítményértékelésben az előző évi adatokkal tudjuk az összevetést megtenni. Ezen a módszeren kívánatos javítani, ezért együttműködési megállapodást szeretnénk kötni azokkal a városokkal, amelyek adataira szükségünk van az elemzés elkészítésekor már az első negyedévben.

Megyei összehasonlításainkban szereplő városok:

Mezőkövesd, Sajószentpéter, Sárospatak, Sátoraljaújhely.

Országos összehasonlításainkban szereplő városok:

Balmazújváros, Csongrád, Dabas, Gyömrő, Hajdúnánás, Kalocsa, Kisvárd, Mátészalka, Mezőkövesd, Mezőtúr, Mohács, Monor, Szarvas, Szigethalom, Veresegyház.

Az adatok elemzésének módszerei lehetnek:

- Pareto elemzés
- Halszálka elemzés
- Hisztogram, diagram
- Ok-okozati elemzés
- Problémafa – Célfá elemzés.

Az adatok elemzése, értékelése rendkívül összetett folyamat, hiszen az eredményeket össze kell vetni a minőségpolitikai célkitűzésekkel, az intézmény lehetőségeivel. Fel kell térképezni, hogy milyen módon valósítható meg a minőség tökéletesítése.

Az eredmények értékelésével a könyvtár vezetősége képet kap a minőségirányítási rendszer működésének eredményességéről is. A nem megfelelően működő folyamatok hibáit feltárja és javítja.

6. Összegzés

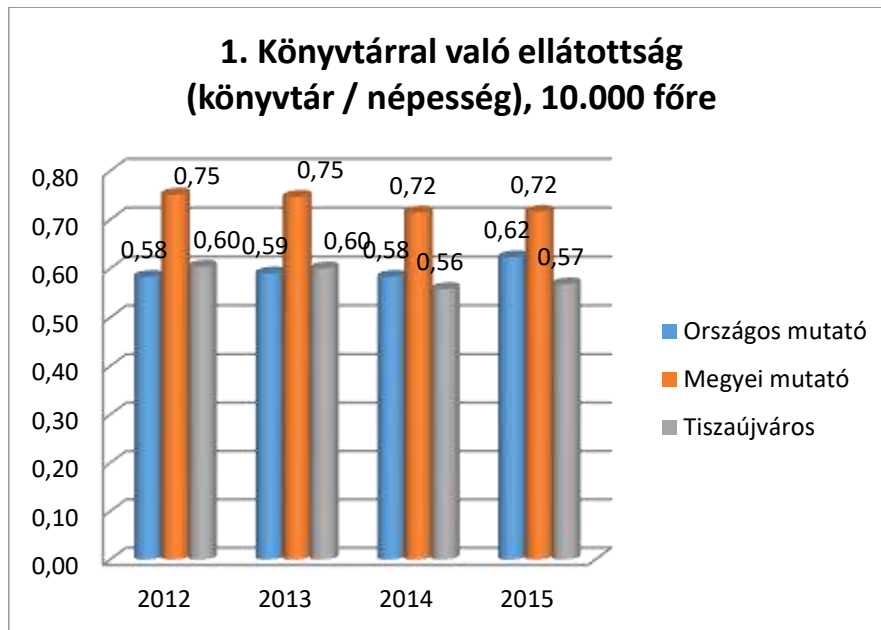
A mérések feldolgozása és az eredmények értékelése után munkatársi értekezletet tartunk, ahol beszámolunk az elvégzett feladatokról, bemutatjuk az eredményeket.

A könyvtár honlapján a könyvtárhasználók is tájékozódhatnak az eredményekről.

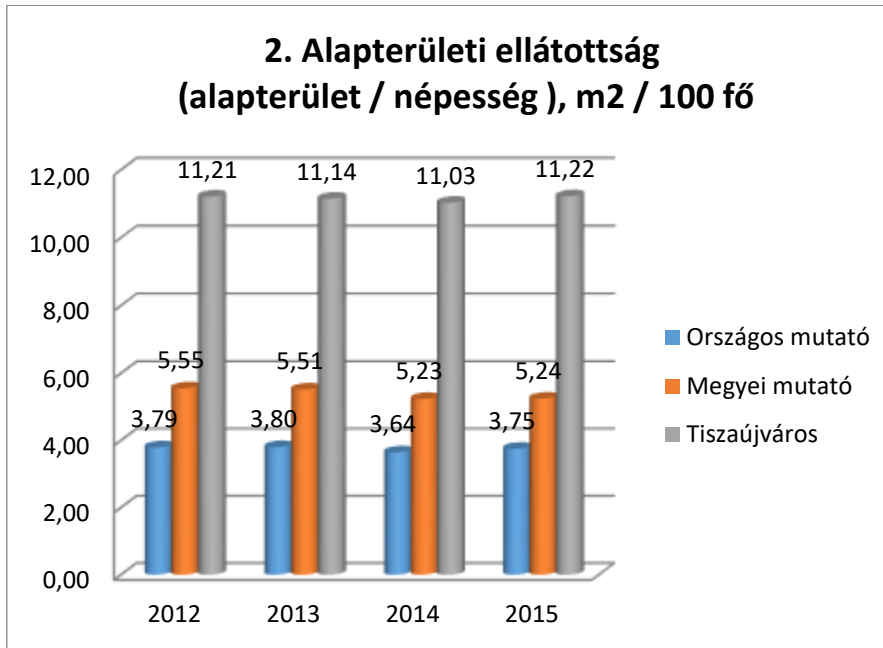
A kinyert adatok alapján értékelhető és átgondolható a könyvtár szolgáltatás-politikája, munkaszervezése, az esetleges változtatások végiggondolása.

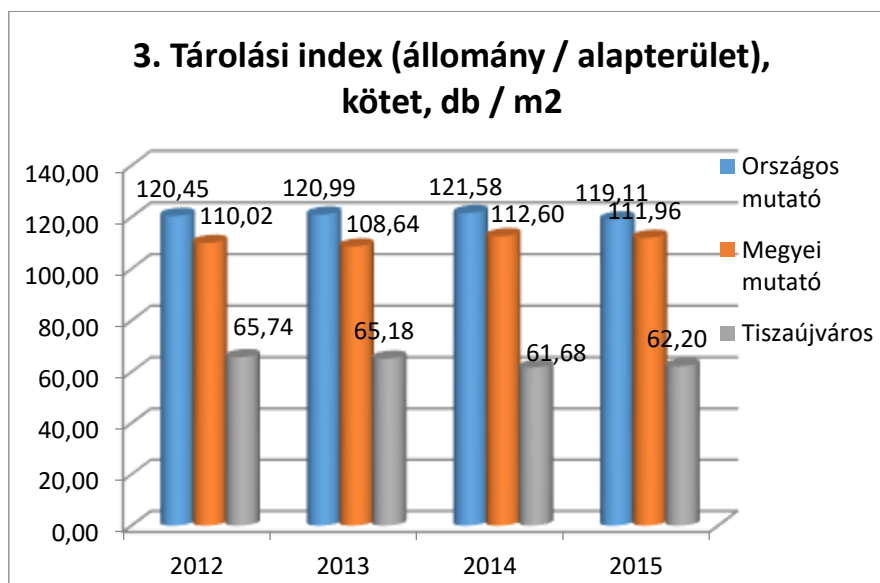
7. A 2012-2015 évi benchmarking elemzések eredménye

A mutató a szolgálendő közönség tízezer tagjára jutó könyvtárak, szolgáltatóhelyek számát mutatja. A megyei mutató az országos szinthez képest jobb eredményt mutat, a tiszaujvárosi az országos szinttel nagyjából egy arányban áll. Az országos és a tiszaujvárosi adatok 2012 és 2015 között minimális csökkenést mutatnak, míg a megyei adatok enyhe emelkedést. Az adatok közötti csekély különbség azt mutatja, hogy 2012 és 2015 között jelentősebb mozgás nem történt az ellátottság területén.

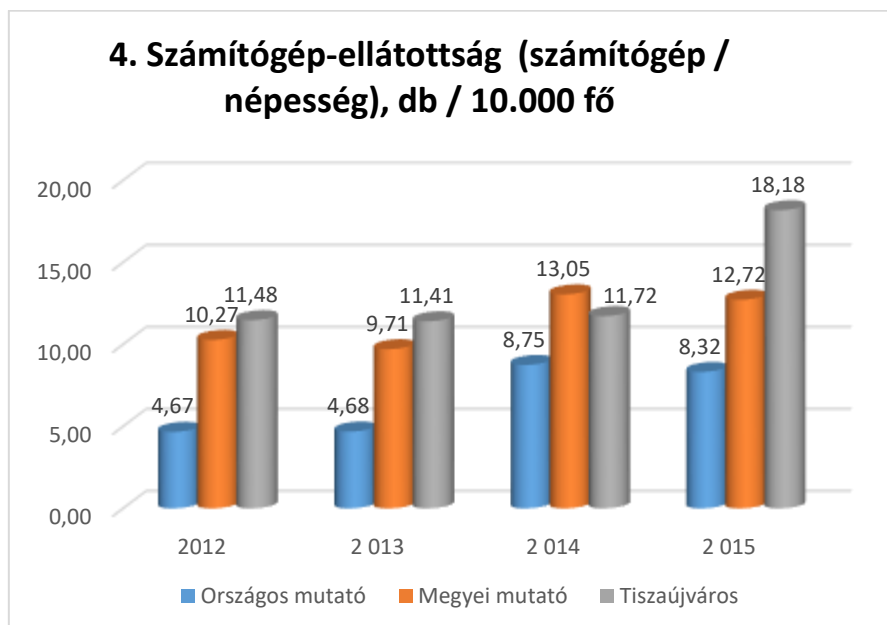

A mutatók szerint az elmúlt négy évben a könyvtárak alapterületében nagy változást nem történt, ennek esetleges magyarázata lehet az, hogy a kilencvenes években sok meglévő könyvtárat korszerűsítettek és bővítettek. Tiszaújvárosban a könyvtár alapterülete a népesség számához képest magasan meghaladja mind a megyei, mind az országos szintet.

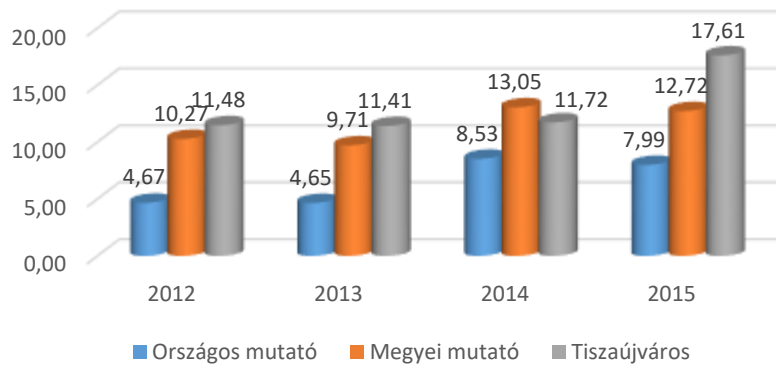
A hazai könyvtárakra sajnos jellemző a zsúfoltság, a polcok gyakran túl magasak, ami nehezen elérhető a felhasználóknak. Ezt mutatja az országos és a megyei mutató is, hiszen 2012-2015 között ez az érték elég magas 108,64 és 120,45. Ideális az lenne, ha egy könyvtári m²-re jóval kevesebb dokumentum esne. A tiszaujvárosi Hamvas Béla Könyvtár esetében ez az arány jóval kevesebb. A zsúfoltságot próbáljuk elkerülni egyrészt a könyvtár tárolási kapacitásának növelésével, raktárak bővítésével valamint az állomány folyamatos apasztásával, így csökkentve az elhelyezendő dokumentumok számát.

A mutató azt mutatja, hogy 10.000 főre hány darab számítógép esik. Amíg ez az adat 2012-ben és 2013-ban stagnált, addig 2014-ben és 2015-ben láthatóan megugrott. Tehát jobb lett mind országos, mind megyei, mind tiszaujvárosi szinten a számítógép-ellátottság. A megyei és a tiszaujvárosi mutatók az országoshoz képest magasan jobbak, de Tiszaújváros ellátottsága 2015-ben 18,18-as mutatójával messze a legjobb érték. Ez az érték a következő években realisabb képet fog mutatni, mivel avuló számítógépeinket a fenntartó 2014-2015-ben újabbakra cserélte, de a leltárból történő kivezetésük csak részben valósult meg.

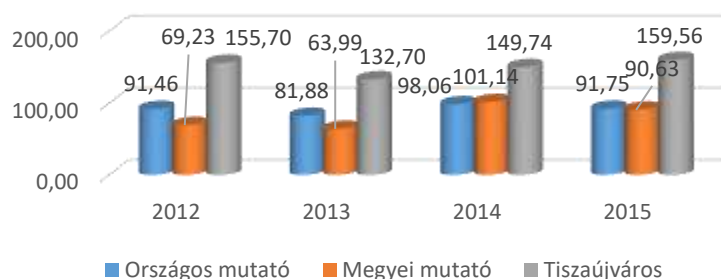

5. Internetellátottság (internetes számítógép / népesség), db / 10.000 fő

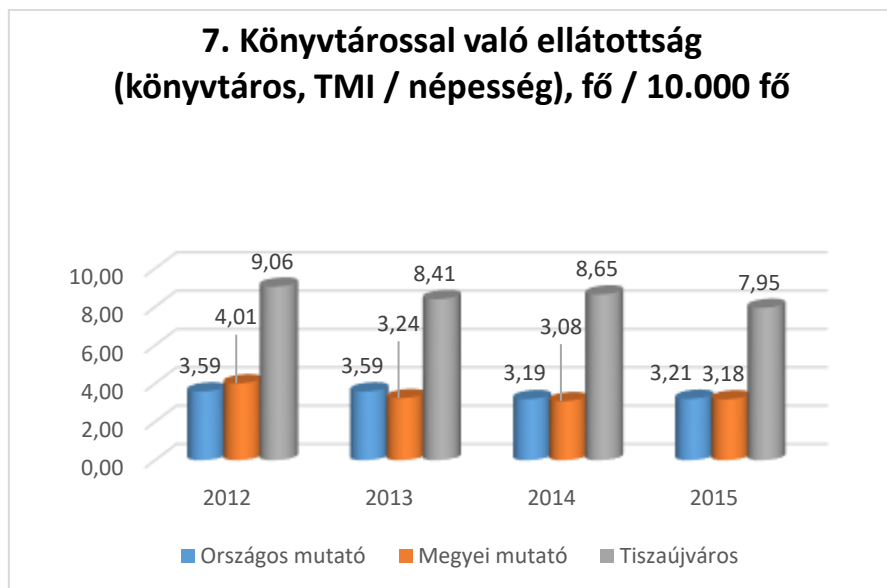
A mutató azt mutatja, hogy 10.000 főre hány darab internet hozzáférés esik. 2012 és 2013-ban országos szinten a mutató elég kevésnek tűnik, de 2014 és 2015-ben ez emelkedést mutat. A megyei mutatók kétszer olyan magasak, mint az országos adatok, és itt is inkább a növekedés jellemző. Tiszaújváros magasabb mutatókkal rendelkezett már 2012 és 2014 között is, de 2015-ben kiemelkedően magas 17,61-es a mutatója, vagyis 1000 főre 1,761 internet hozzáférés jutott. Öröndetes, hogy ilyen magas érték jellemzi településünket, de a jövőben is oda kell figyelnünk a gépek és a hozzáférés minőségére, folyamatos karbantartására, cseréjére.

6. Beszerzéssel való ellátottság (leltárba vett állomány / népesség), kötet, db / 1000 fő

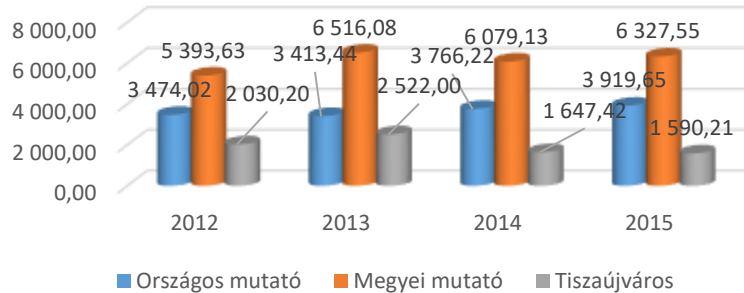
A mutató azt mutatja meg, hogy 1.000 főre hány darab új beszerzésű dokumentum esik. Az utóbbi években mind országosan, mind megyei szinten javulás tapasztalható ezen a téren. Tiszaújváros dokumentum beszerzése magasan az országos és megyei szint felett van, bár 2013-ban volt egy enyhe csökkenés, aminek oka a város költségvetésének csökkenése volt, és ezt könyvtárunk is megérezte, hiszen elsősorban a fenntartó által nyújtotta költségvetésből gyarapítja az állományát. Ezen kívül megragadunk minden állománygyarapítással kapcsolatos pályázati lehetőséget.

A mutató azt mutatja, hogy 10.000 főre hány teljes munkaidős könyvtáros esik. Az utóbbi években az országos, a megyei, és a tiszaújvárosi mutatók is csökkenő tendenciát mutatnak. Könyvtárunk ennek ellenére még mindig magasan kiemelkedik a többi könyvtárral szemben, jól ellátott szakmailag felkészült könyvtárosokkal.

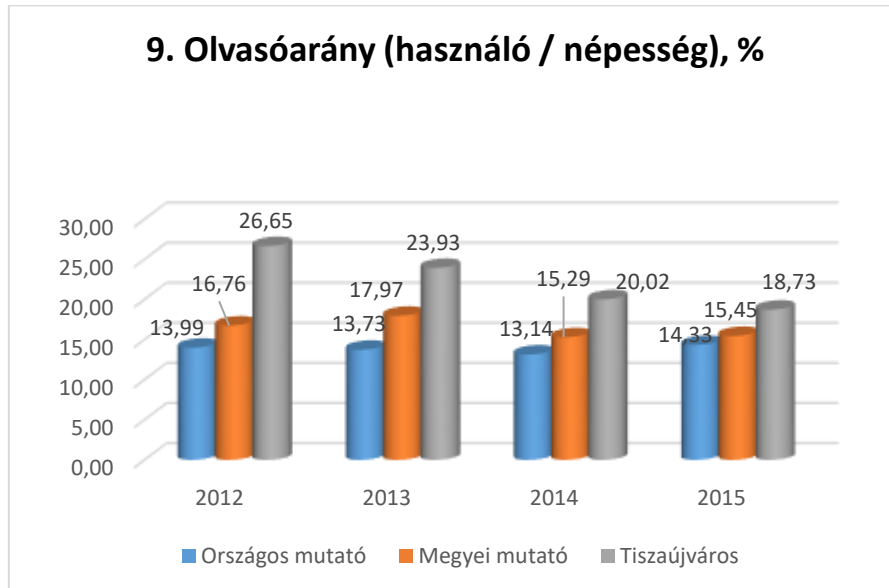
8. A könyvtárosok munkaterhelése (személyes használat / könyvtáros, TMI), alkalom / 1 fő

A mutató azt mutatja, hogy egy teljes munkaidős könyvtárosra évente hány személyes használat esik.

Az országos mutató emelkedő tendenciát mutat, de aránylag megfelelő a könyvtárosok leterhelése. A megyei mutatók ennél sokkal rosszabb eredményt mutatnak, egyrészt folyamatosan nő a terheltség, másrészt az országoshoz adatokhoz képest magasabb is a könyvtárosok munkaterhelése.

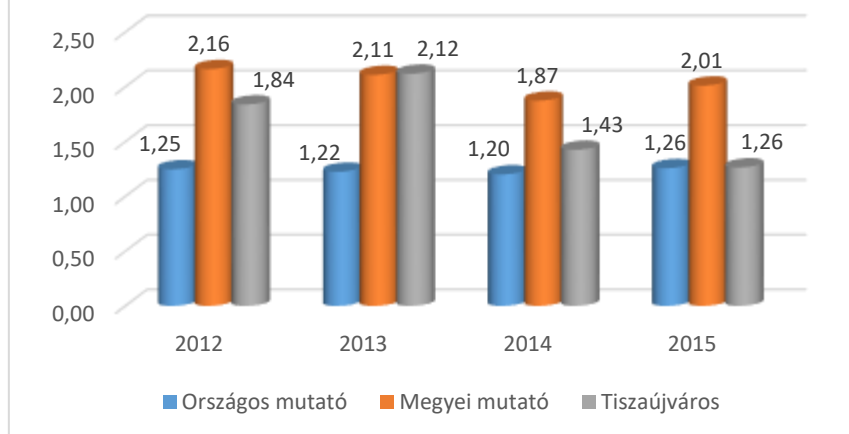
Tiszaújvárosban a személyes könyvtárhasználatok száma hasonló a többi könyvtáréhoz, de mivel magasabb a létszám, ezért látszólag a leterheltség kisebb. A könyvtárosok szabad kapacitását az egyéb, egyre szerteágazóbb tevékenységek teljesen lekötik.

Ez a mutató arról ad képet, hogy a szolgáló közösségnek hány százaléka használja a könyvtárakat. Eredményeink a megyei és országos mutatókhoz képest jónak mondhatók, hiszen 2012-2015 között magasabb értékeket mértünk. Míg a vizsgált időszakban a megyei mutató 15-18 % körül, az országos mutató 13-14 % körül mozog, a tiszaujvárosi könyvtárhasználók száma legalább 5 %-kal magasabb volt. Az enyhén csökkenő tendenciát – amely az országos adatoknak is megfelel – részben magyarázza, hogy könyvtárunkban az előző években különböző, nagy volumenű, elhúzódó felújítási munkálatok miatt több hónapos bezárásra kényszerültünk. Az eredmény azonban arra ösztönöz bennünket, hogy szolgáltatásainkat aktívabban reklámozzuk, továbbfejlesszük.

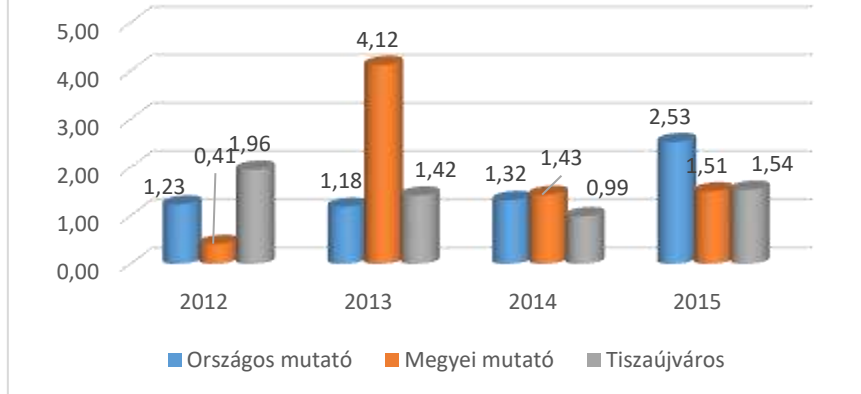
**10. A könyvtárhasználat népszerűsége 1
(személyes használat / népesség), alkalom
/ 1 fő**

A mutató az egy lakosra jutó személyes könyvtárhasználatok számát mutatja. Könyvtárunkban nincs számláló kapu, amely a személyes használat mérésére alkalmas lenne, ezért ezt az adatot a látogatójegy segítségével kapjuk meg. A látogatójegyet minden belépő használónak ki kell töltenie. Ebből adódhatnak mérési hibák, mivel előfordulhat, hogy nem minden látogató tölti ki a jegyet. Az itt alkalmazott mutató a személyes használatok éves számát tükrözi egy főre levetítve. Az országos mutató a vizsgált időszakban stagnált. A megyei mutató 2012-ben még közel kétszerese volt az országosénak, azután kismértékben csökkenni kezdett. Tiszaújváros mutatója 2012-ben még a megyeihez közelített, 2013-ban meg is haladta azt, majd 2014-ben jelentősen csökkent, 2015-re az országos mutatóval megegyező eredményünk lett. Azonban ezzel párhuzamosan nőtt a távhasználatok száma. A 2016-os Könyvtárhasználói elégedettségmérésünk szerint olvasóink legnagyobb része háromhetente vagy havonta egyszer keresi fel személyesen a könyvtárat. Elektronikus felületeinken és telefonon azonban van lehetőségük hosszabbításra, előjegyzésre, amit igénybe is vesznek. 2014-ben az elhúzódó felújítási munkálatok miatt hónapokig zárva volt a könyvtár, ezzel magyarázható a személyes könyvtárhasználatok számának csökkenése.

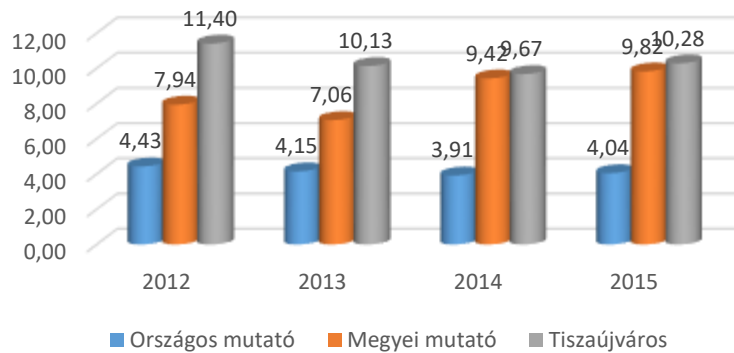
**11. A könyvtárhasználat népszerűsége 2
(távhasználat / népesség), alkalom / 1 fő**

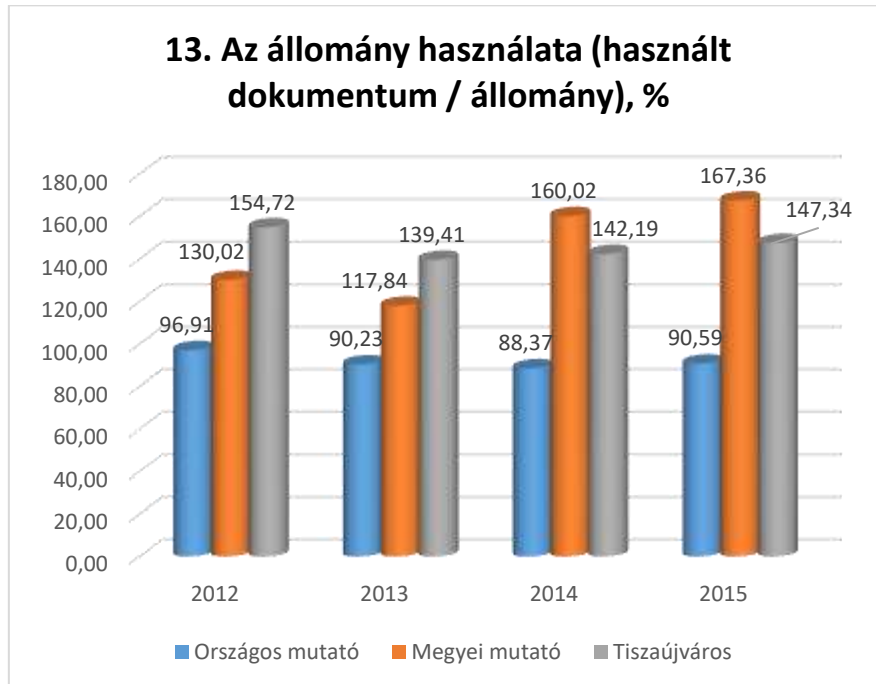
A mutató a távhasználat népszerűségének meghatározására szolgál. Az országos mutató 2012-2015 között kezdeti stagnálást követően jelentős növekedésnek indult. A megyei mutató 2012-ben igen alacsony volt, 2013-ban ugrásszerűen megnőtt, majd lecsökkent az országoshoz és a tiszaujvárosihoz hasonló szintre. 2014-ben honlapunk városi hálózatra történő átállása miatt sok technikai problémánk adódott. Ebből kifolyólag a könyvtár weblapja hosszú ideig nem volt elérhető, ami a távhasználatok számának csökkenését okozta. 2015-ben a technikai nehézségek kiküszöbölése után jelentős javulást értünk el, amely a személyes használatban való csökkenést is kompenzálta. Nagyobb figyelmet fordítunk a honlap gyakori frissítésére és facebook oldalunkon is aktívabb tevékenységet folytatunk, így 2015-re a megyei mutatót meg is haladtuk, és megközelítjük a 2012-es mutatóinkat is.

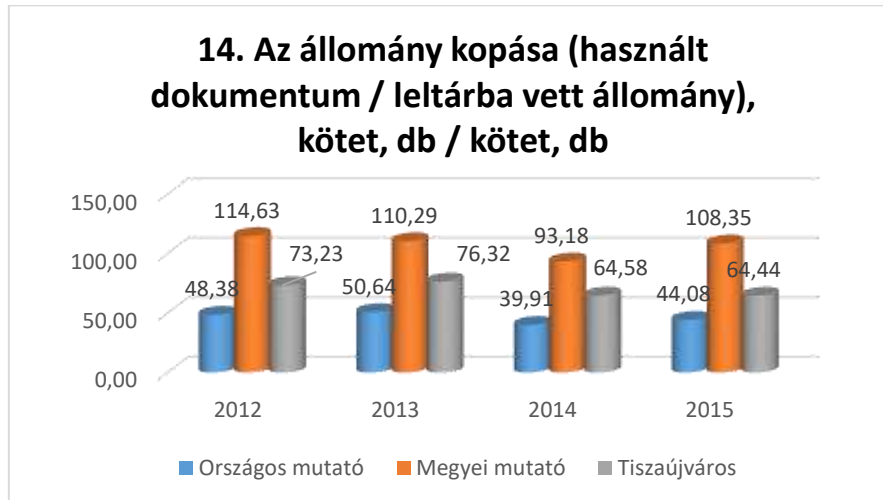
**12. A dokumentumhasználat népszerűsége
(használt dokumentum / népesség), kötet,
db / 1 fő**

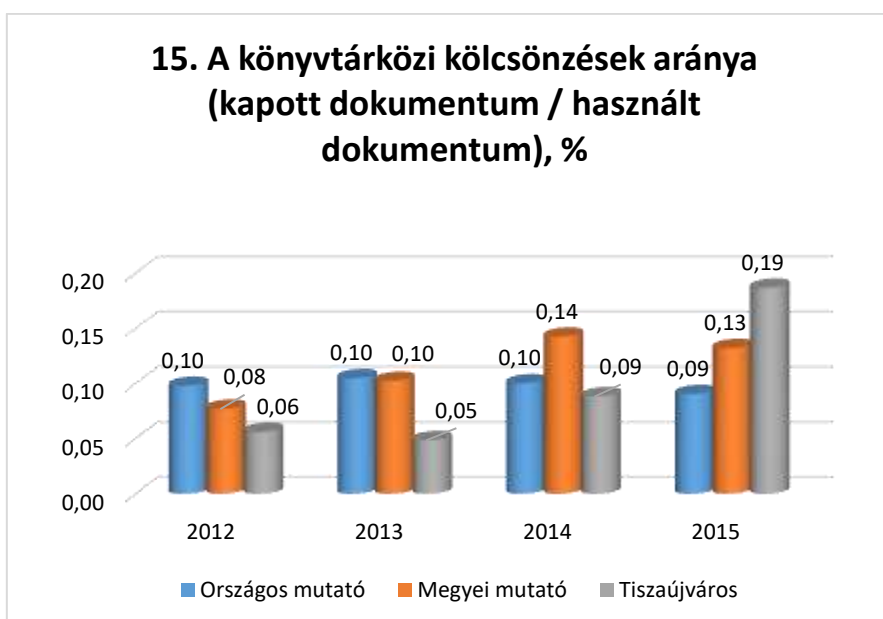
Könyvtárunkban a dokumentumhasználat népszerűsége 2012-2015 között stagnálást mutat. A dokumentumhasználatban 2014-ben is csak kisebb mértékű csökkenés mutatkozik, vélhetően azért, mert a hosszú bezárásra felkészültek olvasóink, és azok is kihasználták a maximális kölcsönözhető dokumentumkeretet, akik máskor kevesebbet kölcsönöznek. Ez valamelyest kompenzálta a kieső helyben használat mértékét. Mutatóink a vizsgált időszakban stabilan meghaladták az országos mutatók kétszeresét, és a megyei mutatóknál is magasabban alakultak.

A mutató azt mutatja, hogy a könyvtári állomány hány százaléka volt használatban (helyben használat és vagy kölcsönzés) egy év alatt. Ez azt jelenti, hogy egy 1000 darabos állományra hány százalék használat esik. 2012 és 2013-ban a tiszaujvárosi mutatók magasabb értéket mutatottak, de 2014-2015-ben a megyei könyvtáraknál ezek az értéket növekedtek, míg Tiszaújvárosban csökkent. Vagyis a megyei könyvtáraknál nőtt a használat, míg Tiszaújvárosban a mutatók szerint csökkent. Azaz 1000 darabos állományra 1473,7 használat esik, ami még mindig nagyon jó eredménynek számít, hiszen az állomány nagy részét többször is használták, vagy kölcsönözték. A mutatók javításán dolgozunk olyan beszerzési módszerekkel, mely a keresett művek megvételére fókuszál, és csökkentjük az állomány mennyiségét a nem használt dokumentumok kivonásával. Az országos mutató 2012 és 2015 között ugyanazt a használati mutatót hozza, sem jelentősebb javulás, sem csökkenés nem jellemző.

Az értéket akkor kapjuk meg, ha a könyvtári állományra eső használatok számát (helyben használat + kölcsönzés) megszorozzuk 100-al és elosztjuk a beszerzett dokumentumok számával. Ha nagyon magas az érték, akkor ez azt jelenti, hogy csak néhány új dokumentum került be a könyvtárba, miközben az állomány jelentős használatnak van kitéve, azaz emiatt jelentősen kopik. A mutatók szerint 2012-2015 között az állomány kopása országos, megyei és tiszaujvárosi szinten is kiegyensúlyozottságot mutat.

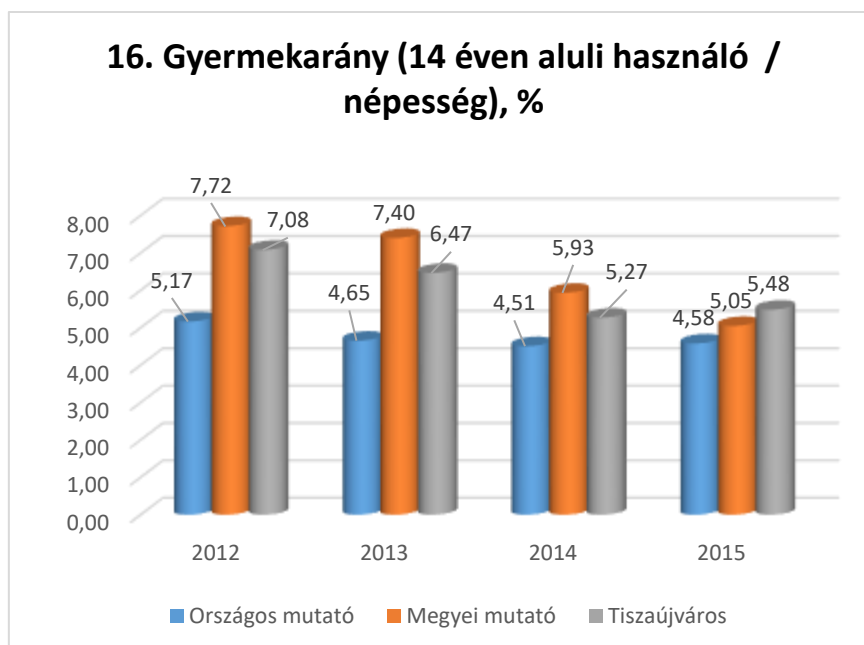

A könyvtárközi kölcsönzés jó lehetőség a könyvtárhasználók elégedettségének növelésére, hiszen ha saját állományunkban nem található meg az adott dokumentum, ezzel a szolgáltatással beszerezhetjük az olvasók számára. Könyvtárunkban a könyvtárközi kölcsönzések aránya alacsony, vélhetően a jó állomány-összetételnek köszönhetően. Legtöbb esetben szakkönyveket kérnek, melyeket általános gyűjtőkörű könyvtár lévén nem gyűjtünk teljes körűen.

A könyvtárközi kölcsönzés népszerűsége emelkedett az utóbbi évek során. Ennek oka lehet, hogy a könyveket egy példányban vásároljuk meg, változatosabb kínálatot biztosítva ezáltal. A népszerű könyvekre általában hosszú az előjegyzési lista, ezért előfordul, hogy könyvtárközi kéréssel újabb példányt szerzünk be.

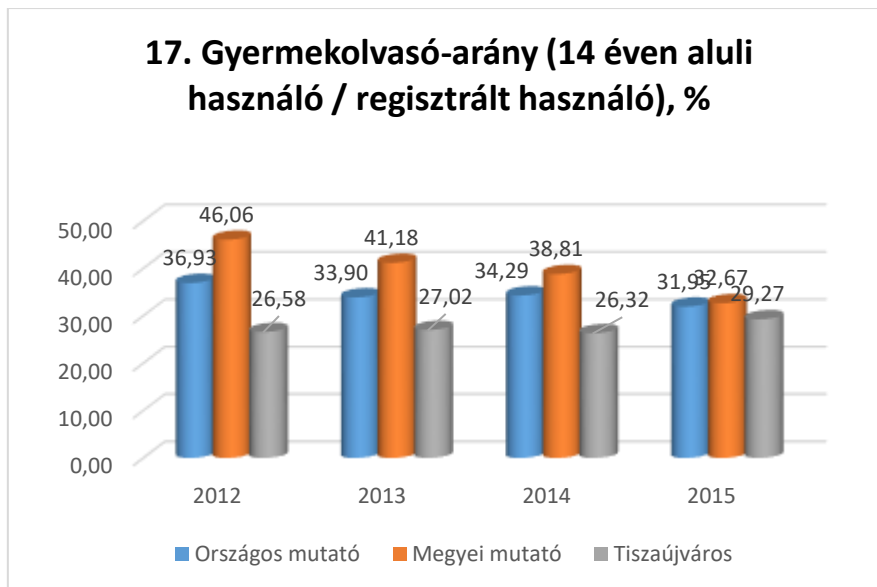
Az országos és megyei mutatók hasonló eredményeket tükröznek, nincs jelentős különbség, nem figyelhető meg egyértelműen javuló vagy romló tendencia sem.

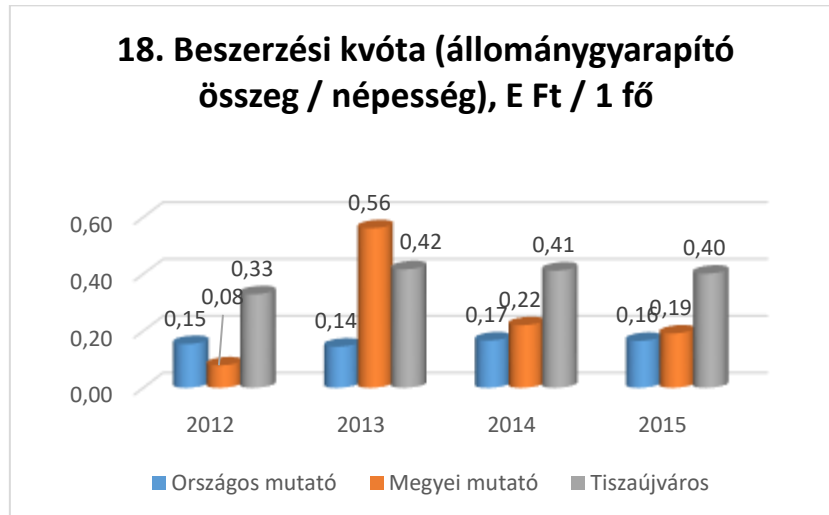
A vizsgált időszakban a 14 éven aluli használók népességhez viszonyított aránya enyhe csökkenést, majd 2015-ben enyhe emelkedést mutat, ami az országos és megyei mutatókhoz hasonló tendencia. Könyvtárunkban a gyermekarány mindvégig magasabban alakult az országos átlagnál, és 2015-ben a megyei adatoknál is jobb lett a mutatónk. A gyermekek számára sokrétű programot kínálunk a szabadidő eltöltésére,

valamint az iskolai, óvodai csoportok számára is, egy-egy program kapcsán mindig csatlakoznak új könyvtártagok is. Mivel belőlük lesz a jövő potenciális könyvtárhasználó nemzedéke, fontos feladatunknak tekintjük olvasóvá nevelésüket. Ennek érdekében az igényeknek megfelelően a gyermekeknek szóló könyvállományt is jelentősen gyarapítjuk, mivel a piaci kínálat is jelentősen megnövekedett ezen a területen.

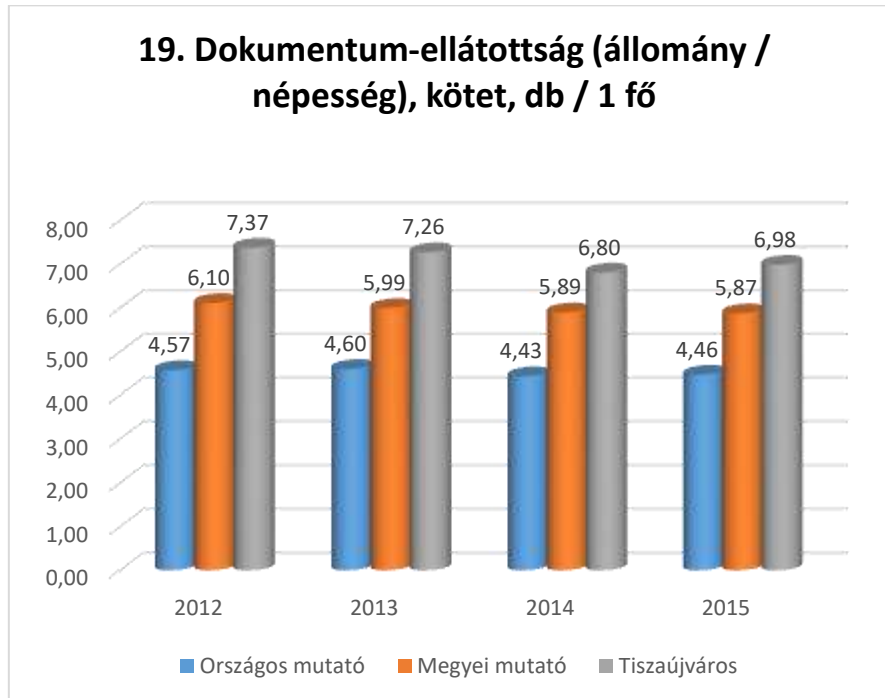

A 14 éven aluli használók regisztrált használókhöz viszonyított aránya Tiszaújvárosban a vizsgált időszakban a megyei mutatók csökkenésével szemben stagnált. 14 éven aluli olvasóink arányát sikerült megtartani, ezért bár mutatóink alacsonyabbak a megyei és országos értékeknél, a különbség 2015-re alig kimutathatóvá vált. A megelőző három évhez képest 2015-ben nőtt a gyermekolvasók aránya könyvtárunkban. Ennek lehetnek demográfiai okai is, azonban a gyermekek minden korosztálya számára nyújtott szolgáltatásaink is magyarázhatják.

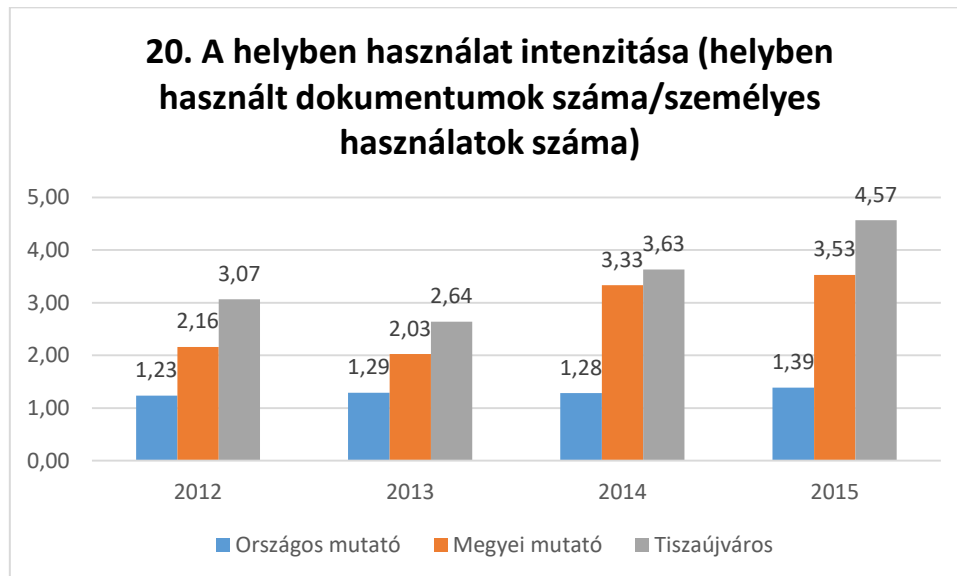
A beszerzési kvóta a szolgáltató közösség egy tagjára jutó állománygyarapításra költött összeg, vagyis a mutató azt mutatja, hogy egy főre hány ezer forint esik. Az adatok alapján az országos mutatók az utóbbi négy évben hasonlóan alacsony adatokat mutatnak. A megyei mutatókban láthatjuk, hogy 2012-ben még az országosnál is kisebb volt a beszerzési kvóta, ami lényegesen megugrott 2013-ban, majd 2014-ben felére csökkent, amit 2015-ben is tartott.

Tiszaújvárosban az állománygyarapításra jutó összeg elég magas, az országos és a megyei szinthez képest is, kivéve 2013-ban, amikor a megyei mutató magasabb volt.

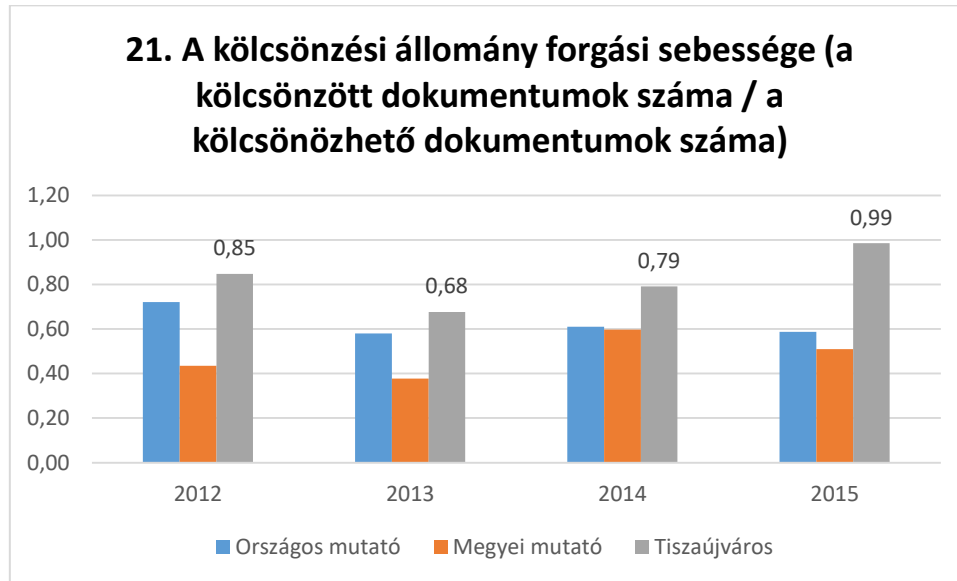

A mutató azt mutatja, hogy egy főre hány könyvtári dokumentum esik.

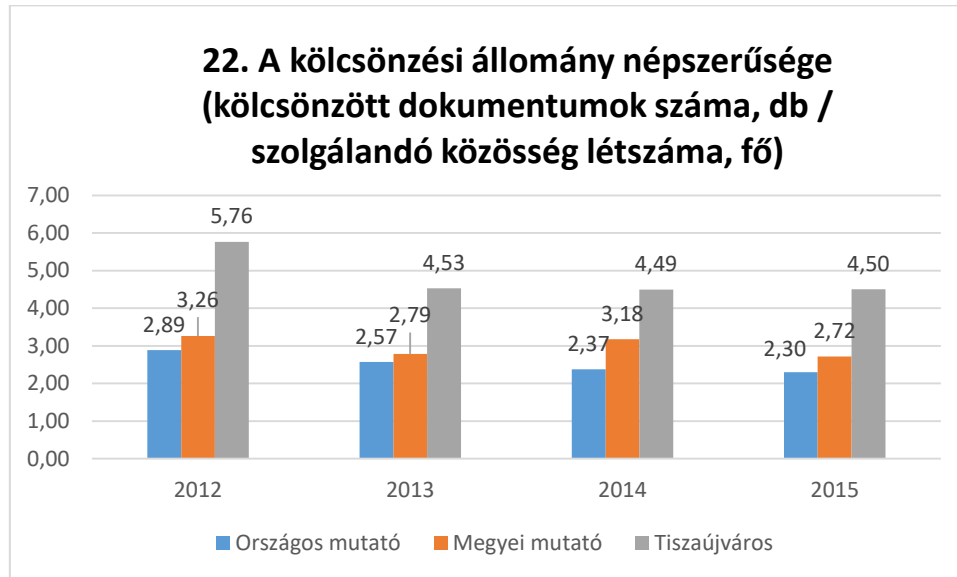
Az országos mutató 2012 és 2015 között egyforma adatokat mutat, de ez az adat alacsonyabb mind a megyei, mind a tiszaujvárosi adatoknál, még úgy is, hogy a mindkét esetben csökkent a mutatók értéke az adott időszakban. Tiszaújváros esetében a mutatók megelőzik a megyei adatokat is, ami azt mutatja, hogy az egy főre jutó dokumentum ellátottság Tiszaújvárosban elég magas. Számunkra ez kedvező, hiszen nagyon sok újdonságot tudunk használóink részére megvásárolni. Ezt a gyarapodási ütemet állományapasztással tartjuk szinten, hiszen nem szeretnénk egy túlszűfolt könyvtárat, mivel a helyi raktározási adottságaink korlátozottak.

A helyben használat intenzitása a vizsgált időszakban folyamatos emelkedést mutat, aránya pedig magasabb a megyei, és jóval magasabb az országos mutatókénál. A szabvány szerint a mai mérési gyakorlatban a személyes használatok száma megegyezik a személyes látogatások számával, könyvtárunkban azonban a helyben használt dokumentumok száma csaknem négyszerese a látogatások számának, tehát a dokumentumok helyben használata intenzívnek mondható. Az olvasási szokások változása indokolta, hogy a nem kölcsönözhető dokumentumok számát minimálisra csökkentsük. Helyben használatnak számít azonban a kölcsönözhető, de ki nem kölcsönzött dokumentumok helyben használata is. Könyvtárunk szerencsés helyzetben van, dokumentum-ellátottsága kimagaslóan jó, ezért olvasóinknak nagyobb kínálatból van lehetőségük választani. Így a válogatás során egy-egy olvasó kezében több könyv is megfordulhat, ami a magasabb értékeket eredményezheti. Az állományalakításnál igyekszünk figyelemmel kísérni az olvasási szokásokat, kivonjuk az állományból a nem használt dokumentumokat, illetve gyarapításnál azokat a dokumentumokat szerezzük be, amelyekre igény mutatkozik.

A kölcsönzési állomány forgási sebessége mutató megmutatja a kölcsönzési állomány használati mértékét és népszerűségét is. 2012-2015 között könyvtárunk mutatója magasabb volt a megyei és az országos adatoknál is, és növekvő tendenciát mutat. Ennek oka részben a helyben használat intenzitása mutatónál leírt állományalakítást érintő okokkal magyarázható. Könyvtárunkban a maximálisan kölcsönözhető dokumentumkeretet néhány évvel ezelőtt hatról tízre emeltük az olvasók kérésének eleget téve. Ezt a lehetőséget sokan ki is használják. A 2016-os Könyvtárhasználói elégedettségmérésünk azt mutatta, hogy olvasóink többsége három-négyhetente látogatja a könyvtárat és cseréli a könyveket, betartva a kölcsönzési határidőt. A hosszabbítás lehetősége is több csatornán elérhető számukra, amely szintén emeli a mutatót. Az országos mutató enyhe csökkenő, a megyei pedig ingadozó tendenciát mutat a vizsgált időszakban.

Megmutatja a kölcsönzési állomány népszerűségét és a kölcsönzési gyűjtemény minőségét is. Könyvtárunk mutatója 2012-2015 között enyhe csökkenést, majd stagnálást mutat, de jóval meghaladja a megyei és az országos mutatókat is. Itt is megemlíthető magyarázatként a könyvtár kimagaslóan jó dokumentum-ellátottsága és a kölcsönözhető dokumentumok száma. A mutató összhangban van a kölcsönzési állomány forgási sebessége és a helyben használat intenzitása mutató eredményeivel is.